

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie

Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Oddział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwić odbiór dokumentu.

1982, październik 12 Teleks nr 502

*AP Legnica, KW PZPR, sygn. 754
maszynopis*

Sytuacja społeczno-polityczna w województwie legnickim nie uległa zmianie. Zakłady pracują bez zakłóceń. Instancje i organizacje partyjne działają zgodnie z przyjętymi ustaleniami. Szeroko prowadzona jest praca wyjaśniająca i agitująca.

Sytuacja w zakładach województwa legnickiego jest zróżnicowana. Są jednostki, gdzie problem wznowienia działalności związków zawodowych jest żywo dyskutowany, są takie, gdzie notuje się stosunkowo niewielkie zainteresowanie tym problemem oraz takie – jak np. „Elpo” w Legnicy, gdzie wypłaty wg nowego systemu płac przysłoniły powyższe zagadnienia.

Stosunek do działalności związków zawodowych jest także zróżnicowany. Jedne – popierają ustawę i wskazują na potrzebę jak najszybszego wznowienia działalności związków, widzą potrzebę uruchomienia związków, ale do sprawy tej podchodzą z rezerwą i czekają „jaka będzie praca nowych związków”. Są również tacy, którzy milczą i nie wypowiadają się, stąd trudno wnosić, jakie zajmą stanowisko. Wśród wielu ludzi obserwuje się sentyment do „Solidarności” i niewiarę w to, że „partyjne związki mogą działać na rzecz obrony robotnika”.

Nadal – o czym już informowaliśmy – wśród robotników i w środowisku wiejskim ustawa nie jest dostatecznie szeroko znana (za mały w tym stosunku do potrzeb nakład prasy), co niewątpliwie rzutuje na zajmowane postawy.

Niedostępność tekstu powoduje często mylną interpretację niektórych ustępów ustawy, stąd częste postulaty szybkiego tworzenia punktów konsultacyjno-informacyjnych nie tylko w zakładach, ale na poszczególnych wydziałach (np. Hucie Miedzi „Legnica”). Otrzymaliśmy informację, że w terenie zostały już uruchomione takie punkty, m.in. przy GRN Lubin, w ZG „Polkowice” (dyżur pełnią członkowie grupy inicjatywnej i radca prawny) w Hucie Miedzi „Głogów”.

Odbywają się zebrania partyjne. Kierownictwo Komitetu Wojewódzkiego, jego aktyw i pracownicy polityczni uczestniczyli w dniu wczorajszym i dzisiejszym w ponad 40 zebraniach w największych zakładach pracy (m.in. zakładach górniczych, hutach miedzi, zakładach dziewiarskich i odzieżowych). Ponadto w zebraniach partyjnych uczestniczą członkowie władz miejskich i gminnych. W niektórych instancjach – np. KG PZPR Wądroże Wielkie – przyjęto zasadę, iż sekretarze uczestniczyć będą w zebraniach wszystkich OOP/POP niezależnie od brania w nich udziału członków KG czy Egzekutyw.

Zaawansowanie zebrań partyjnych jest różne w poszczególnych instancjach. Na przykład w Lubinie odbyto w dniu wczorajszym 36 zebrań (w tym 25 POP i 11 OOP), w KMG

Polkowice – 7, w KG Wądroże Wielkie, Pielgrzymka i Kunice (po 10–11 wczoraj i dzisiaj). Z dokonanej oceny można wnosić, że tendencja do odbywania zebrań ma charakter narastający.

Z otrzymanych informacji wynika, że klimat odbytych zebrań jest różny – od dużego zainteresowania tematyką związkową do zupełnego milczenia i braku pytań. Z wypowiedzi w dyskusji wynika, że ludzie nie bardzo jeszcze wierzą w to, że zostało ustalone nowe prawo. Nadal jest wiele niejasności odnośnie przepisów ustawy. Np. na zebraniu OOP Wydziału Mechanicznego Huty Miedzi „Głogów” pytano „jeśli będzie strajk zasadniczy i zachowane zostały wszystkie jego warunki ogłoszenia, to czy kierownictwo zakładu będzie miało obowiązek płacić wynagrodzenie”. Na tym samym zebraniu zobowiązano bezpartyjnych w drodze rozmów indywidualnych z treścią ustawy. Były również wypowiedzi (np. Przedsiębiorstwo Usług Technicznych PGR Zagrodno) świadczące o dużej nieufności, wobec tego, że nowe związki będą niezależne. Mówiono: „ludzie w to nie wierzą, związkami będzie kierowała partia i administracja”.

W niektórych zebraniach partyjnych – jak np. Fabryce Urządzeń Mechanicznych w Chocianowie – uczestniczył poseł (tow. Urbański), który wyjaśnił zgłoszone wątpliwości.

Z otrzymanych informacji wynika, że w zakładach województwa legnickiego utworzono 110 grup inicjatywnych. Najwięcej działa ich w Lubinie (18 – m.in. ZG „Lubin”, Zakłady Robót Górniczych, Przedsiębiorstwo Budowlano-Montażowe Hutnictwa, Dolnośląska Fabryka Instrumentów Lutniczych), w Polkowicach – 13 oraz gminnych: Kunice – 12, Głogów – 9 oraz miście Jawor – 7.

W Głogowie działają 3 grupy inicjujące – Huta Miedzi „Głogów”, Fabryka Maszyn Budowlanych i Cukrowni. Proces ten ma charakter ciągły i jak wynika z wstępnych ocen stworzony został w województwie właściwy klimat i warunki polityczno-organizacyjne dla ich dalszego rozwoju.

Komitety terenowe informują o dalszych osobach, które zgłosiły swój akces wstąpienia do związków.

I tak PGR Kotła cała załoga, SKR Kotła – 40%, w Warzywniczym Zakładzie Doświadczalnym w Leszkowicach (gm. Pęcław) – około 60% załogi, PGR Gaworzyce – 60 osób, GS Gaworzyce – 19 osób, 46 nauczycieli ze Złotori oraz 30 pracowników Złotoryjskich Zakładów Obuwia i 28 osób z Zakładu Obuwia w Przemkowie.

Mamy również wypowiedzi świadczące o tym, że do chwili obecnej nowych związków nie akceptuje się – np. pracownicy Spółdzielni Transportu Wiejskiego Głogów Filia

w Grębocicach, czy firm wykonujących roboty na terenie Huty Miedzi „Głogów” („nasza „Solidarność” powinna zostać”).

Powtarzają się opinie prezentowane w małych spółdzielniach – „w spółdzielczości związki zawodowe są niepotrzebne, mamy swój statut, a i tak wszystko zależy od postanowień walnego zebrania”.

W dniu dzisiejszym w ZW ZSMP odbyła się narada Przewodniczących Zarządów Zakładowych ZSMP w procesie tworzenia związków zawodowych.

W trakcie narady zapoznano się z treścią ustawy oraz wyjaśniono wszelkie nasuwające się w tym temacie wątpliwości. Pomocnym okazały się materiały KW pt. „Odpowiadamy na pytania”. Wytoczono jednocześnie szczegółowe zadania dla aktywnego uczestnictwa w procesie tworzenia związków zawodowych oraz udziału w pracy polityczno-wyjaśniającej wśród robotników.

Mamy już pierwsze inicjatywy w tym zakresie np. Prezydium Zarządu Zakładowego ZSMP w ZG „Rudna” przyjęła uchwałę popierającą reaktywowanie ruchu związkowego zgodnie z uchwałą przyjętą przez Sejm. Treść uchwały została rozpropagowana w zakładzie. Członkowie ZSMP wchodzi również w skład grup inicjatywnych, ma to m.in. miejsce w ZG „Polkowice”.

Obok problematyki związkowej instancje i organizacje partyjne realizują codzienną pracę polityczną i propagandowo-agitacyjną. I tak np. w dniu wczorajszym pod pomnikiem Braterstwa Broni w Legnicy z okazji 39 rocznicy bitwy pod Lenino odbył się wczoraj apel poległych, w godzinach wieczornych wojewódzka akademie z okazji Dnia Wojska Polskiego. Podobne uroczystości odbywają się również na terenie innych ośrodków naszego województwa.

x x x

Rejonowy Ośrodek Pracy Partyjnej w Jaworze zorganizował spotkanie z byłymi pracownikami aparatu partyjnego. Uczestniczący w spotkaniu wyrażali zadowolenie, stwierdzając: „dopiero teraz zostaliśmy zauważeni”. Ci towarzysze, którym dopisuje zdrowie i nie są przeciążeni pracą zawodową zgłosili swój akces działania w KM Jawor i ROPP.

Z troską mówiono o sytuacji partii. Stwierdzono: „jest to najdłuższy zakręt, a partia jest jeszcze zbyt słaba”, „w walce politycznej cofnęliśmy się do lat 40-tych”, „trzeba wracać do historii ruchu robotniczego, za mało problemów jest w środkach masowego przekazu”, „przeciwnik jest ten sam, który był w okresie powojennym, tylko zdążył wychować dzieci

i wnuki, które w Polsce Ludowej miały szansę zdobycia wykształcenia i awansu społecznego. To oni robią wszystko, żeby nas kompromitować, trzeba ich odkrywać i pokazywać ich oblicze, bo to nie robotnicy są przeciwko nam”.

W miastach i gminach trwają uroczystości związane z obchodami rocznicy powstania LWP.

Sekretarz KW PZPR
Jerzy Szczepaniak

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: 40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023